

**UCHWAŁA NR XXXVI/285/2013
RADY MIEJSKIEJ W ŻAROWIE**

z dnia 20 czerwca 2013 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Łażany

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 6 i pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. - Dz. U. 2001 r. nr 142 poz. 1591 z późn. zm.), art. 29 ust. 1 pkt 1a, b ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. nr 64 poz. 427 z późn. zm.), § 10 ust 2 pkt 2 lit. b rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeznaczenia pomocy finansowej w ramach działania " Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. nr 38 poz. 220 z późn. zm.) Rada Miejska w Żarowie uchwała, co następuje:

- § 1. Zatwierdza się zawarty w załączniku do niniejszej uchwały Plan Odnowy Miejscowości Łażany.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żarów.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŁAŻANY

GMINA ŻARÓW

ŁAŻANY 2013

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	
1. Położenie administracyjno – geograficzne.....	5
2. Historia miejscowości	6
II. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI	
1. Demografia.....	7
2. Środowisko przyrodnicze.....	7
2.1. Warunki klimatyczne.....	8
2.2. Geotechniczna ocena podłoża gruntowego oraz surowce mineralne.....	9
2.3. Charakterystyka środowiskowa.....	9
2.4. Struktura tektoniczna obrazu.....	9
2.5. Gleby.....	9
2.6. Świat roślinny i zwierzęcy.....	10
III. ŚRODOWISKO KULTUROWE	
1. Dziedzictwo kulturowe.....	11
2. Działające organizacje i życie kulturalne we wsi.....	15
IV. GOSPODARKA PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
1. Charakterystyka układu przestrzennego miejscowości.....	16
2. Sieć drogowa i dostępność komunikacyjna.....	16
3. Gospodarka wodno – ściekowa.....	16
4. Gospodarka odpadami.....	17
5. Komunikacja zbiorowa.....	17
6. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	17
7. Pozostała infrastruktura.....	17
8. Oświata.....	17

V. STREFA GOSPODARCZA

1. Miejsca pracy, zakłady produkcyjne i usługowe.....18
2. Rolnictwo.....19

VI. ANALIZA SWOT.....22

VII. OPIS I CHARAKTERYSTKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW, ZE WZGLEDU NA ICH POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE, W SZCZEGÓLNOŚCI POPRZEZ ODNAWIANIE LUB BUDOWĘ PLACÓW PARKINGOWYCHM CHODNIKÓW LUB OŚWIETLENIA ULICZNEGO.....23

VIII. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU

1. Opis planowanych przedsięwzięć.....24
2. Szacunkowy koszt realizacji zadań oraz źródła pozyskania funduszy.....26
3. Harmonogram realizacji inwestycji.....26

IX. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.....27

X. ZAKOŃCZENIE 28

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z kluczowych dokumentów związanych z planowaniem odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego aktu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” w ramach Osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie działalności wiejskiej” - działanie odnowa wsi; jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Żarów przy opracowywaniu kierunków rozwoju dla miejscowości Łażany.

W ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” - nadrzędnym celem jest poprawa jakości życia mieszkańców przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz specyfiki obszarów wiejskich. Jednocześnie działanie powyższe korzystnie wpływa na promocję miejscowości – zwiększając jej atrakcyjność pod względem turystycznym i inwestycyjnym.

W opracowanym Plan Odnowy Miejscowości zawarto podstawowe informacje dotyczące miejscowości Łażany z uwzględnieniem szczegółowej analizy zasobów miejscowości, analizy SWOT, planowanych kierunków rozwoju, przedsięwzięć wraz z szacunkowym kosztorysem, źródłem pozyskania funduszy i harmonogramem realizacji projektów.

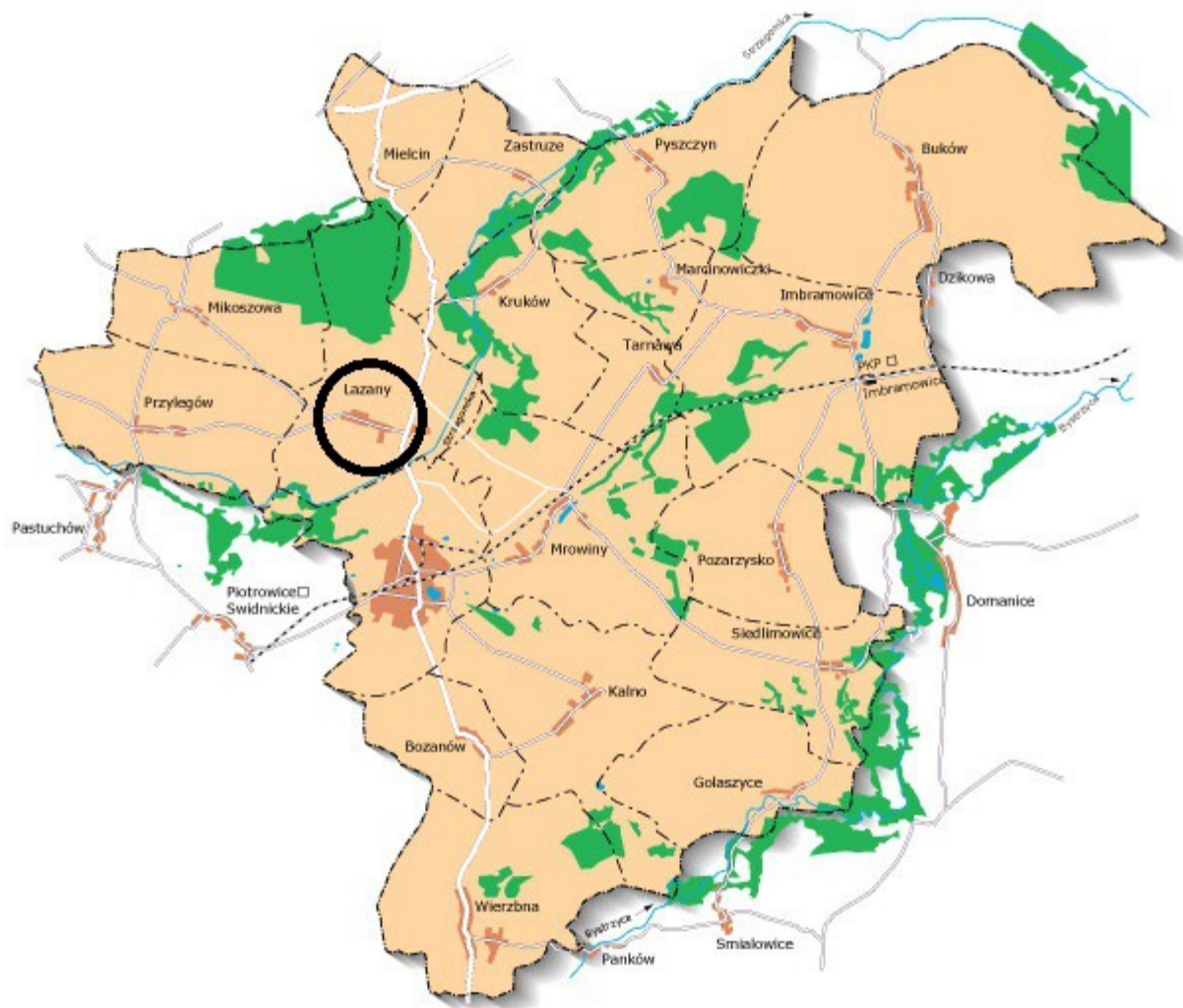
I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1. Położenie administracyjno – geograficzne

Łażany położone są w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie świdnickim, w gminie Żarów. Odległość do Świdnicy wynosi 14 km, natomiast do Żarowa 2 km. Sąsiednimi miejscowościami są: Przylegów, Mikoszowa oraz Kruków.

Łażany są niewielką miejscowością o charakterze rolniczym. Położone są u Wzgórza Strzegomskiego, w pobliżu wsi znajduje się wzgórze Łażanka 212 m n.p.m. Zabudowa rozciąga się na odległość 1500m.

Przez Łażany prowadzą dwie drogi powiatowe o numerach 2881 D i 3396 D (stary przebieg) oraz drogi gminne publiczne: ulica Sportowa 110942 D oraz ulica Szkolna 110943 D.

Ryc. 1. Plan Gminy Żarów

2. Historia miejscowości

Na przełomie XII i XIII w. rozpoczął się proces zasiedlania terenów położonych nad Strzegomką. Osady zakładano w większych dolinach rzecznych otoczonych zalesionymi wzniesieniami. Dzięki temu były zabezpieczone ze wszystkich stron, choć niedogodnością było sąsiedztwo kapryśnej i posiadającej zabagnione brzegi Strzegomki. W takiej rozległej dolinie powstały pod koniec XII w. Łażany. Etymologia nazwy wsi wywodząca się od słów „*las*” lub „*laz*”, czyli „*karczowisko*”, wskazuje na jej słowiańskie początki. Przybliża też sposób założenia osady - wykarczowanie lasu porastającego obrzeża doliny rzecznej. Wkrótce po powstaniu nastąpiła relokacja Łażan na prawo niemieckie, a pierwsza o nich wzmianka w źródłach pisanych pochodzi z 1335 r. W rejestrze świętopietrza archidiecezji gnieźnieńskiej figuruje kościół w miejscowości *Laszano*.

Wielkość wsi i podział gruntów w chwili jej powstania nie są znane. Pierwsze informacje pochodzą dopiero z drugiej połowy XVI w. Wartość dóbr rycerskich szacowano w 1550 r. na 2905 (lub 2806), a w 1579 r. na 2400 florenów, a gospodarstw chłopskich na 2000 florenów. Blisko 45% dochodów właściciela wsi stanowił czynsz pieniężny od poddanych. Resztę przynosiła gospodarka folwarczna, zyski z młyna i karczmy. Na folwarku wysiewano w połowie XVI w. 14 małdratów zboża i hodowano 500 owiec. Znaczącym elementem dochodów (ponad 1/5) była hodowla ryb. Uzysk z łożańskich stawów sięgał 100 kop ryb. Dzierżawca młyna zobowiązany był uiszczać czynsz roczny w wysokości 12 małdratów zboża. Powinności karczmarza związane z propinacyjnymi przywilejami dworu były jeszcze większe - 16 małdratów zboża. W okresie wojny trzydziestoletniej Łażany pustoszyły regularne oddziały i bandy żołnierskie. Zapewne próbując się zabezpieczyć przed tymi ostatnimi, wzniesiono mur dookoła kościoła. Wraz z umocnieniami pobliskiego dworu miał zapewnić miejscowej ludności bezpieczny punkt schronienia. Dodatkowo nękały mieszkańców Łażan klęski elementarne: zarazy, powodzie, a w 1640 r. pożar zniszczył 3 budynki gospodarcze we wsi. W sumie jednak po wojnie trzydziestoletniej Łażany prezentowały się lepiej niż szereg okolicznych miejscowości. W XVI-XVIII w. sukcesywnie zmieniało się społeczne oblicze wsi. Zmniejszyła się liczba kmieci, a przybyło zagrodników i komorników. W latach 20-30-tych XVIII w. były w Łażanach: sołectwo, 10 kmieci, 11 zagrodników oczynszowanych, 11 zagrodników dworskich, po 2 komorników i chałupników. Sołectwo należało w 1736 r. do Georga Scholza. Na początku lat 80-tych XVIII w. folwark łożański określano jako okazały. Na jego terenie znajdowały się gorzelnia, olejarnia i browar. Ponadto we wsi był młyn wodny i przynajmniej jedna karczma.

Ostatnia ćwierć XVIII w. to okres wielkich przemian w dobrach łożańskich. Stało się tak za sprawą N.A. von Burghauss, który starając się powiększyć ich dochodowość, chętnie sięgał po nowe

techniki rolne. W uprawie roli były to system wielopolowy, częściowo płodozmian, odpowiednie nawadnianie i nawożenie ziemi, a także nowe gatunki roślin. Ta ostatnia związana była z rozwojem hodowli. Burghauss sprowadził nie tylko nowe rasy bydła - do Łażan szwajcarskiej i ansbachskiej - ale też zmienił dotychczasowy sposób jego chowu. Dzięki pozyskaniu nowego źródła paszy, zrezygnował z wybijania stad jesienią, przetrzymując bydło przez zimę w oborach. Po pożarze, który w 1782 r. zniszczył większość zabudowań gospodarczych, rozbudowano folwark. Powstały wtedy niewielkie „zakłady przetwórcze”: olejarnia i browar. Zniszczone przez pożar w 1799 r., szybko zostały odbudowane. Do końca pierwszej ćwierci XIX w. pożary jeszcze dwukrotnie niszczyły zabudowę folwarczną: w 1805 i 1824 r. W latach 40-tych XIX w. majątek łożański specjalizował się w hodowli bydła (200 sztuk) i owiec rasy merynos (900 sztuk). W uprawach roślinnych duży udział obok zboża miały rośliny oleiste i paszowe. Do właścicieli majątku należał też spory kompleks leśny wraz z okręgiem łowieckim. Zarządzający nim leśniczy mieszkał w Hummel. Do drugiej ćwierci XIX w. struktura ludności chłopskiej uległa pewnej zmianie. Dalej było 10 kmieci i 33 zagrodników. W tej ostatniej grupie podwoiła się liczba gospodarstw oczynszowanych (wzrost do 22), przybyło też 14 komorników (wzrost do 23). Około 1845 r. mieszkało w Łażanach 20 osób zajmujących się handlem i rzemiosłem. Działały karczma, młyn wodny i kraszarnia lnu. Druga karczma z gorzelnią istniała w kolonii Hummel- Beatenwald. Do ludności chłopskiej należało 80 budynków mieszkalnych i 50 gospodarczych (stodół i obór) w Łażanach oraz 2 i 5 w Hummel. Jeszcze przed 1829 r. w Łażanach powstała straż pożarna.

W 1885 r. powierzchnia gminy wiejskiej wynosiła 385,5 ha. Areał gruntów użytkowanych rolniczo był jednak mniejszy, a to za sprawą przemysłu wydobywczego i przetwórczego. Od początku lat 40-tych XVIII w. do lat 30-tych XX w. działały w Łażanach 2 szkoły. Od lutego do maja 1945 r. linia frontu przebiegała w pobliżu Łażan. Skutki tego były dotkliwe - 4 całkowicie i 5 częściowo zniszczone gospodarstwa chłopskie. Ucierpiały także zabudowania folwarczne oraz pałac. Po zakończeniu działań wojennych do swoich domów powróciła ponad połowa ewakuowanych zimą mieszkańców. Do połowy 1947 r. zostały obsadzone wszystkie gospodarstwa rolnicze w Łażanach.

II. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

1. Stosunki demograficzne

Jednym z najważniejszych czynników wyznaczającym potencjał miejscowości są jej mieszkańcy. Analiza demograficzna pozwoli dobrze sformułować i wyznaczyć cele, które najlepiej wpiszą się w oczekiwania mieszkańców.

Łażany zamieszkuje obecnie 645 osób. Analiza demograficzna wykazuje, że społeczność zamieszkująca wieś Łażany cechuje niewielka nadwyżka kobiet nad populacją mężczyzn – odpowiednia liczba kobiet i mężczyzn wynosi 327 i 313.

	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
Razem, w tym:	318	327	645
0-18	65	58	123
18 - 60	204	205	409
60 - 100	55	74	129

W wieku produkcyjnym od 18 do 60 lat znajduje się obecnie 409 osób. W wieku poprodukcyjnym 60+ znajduje się 129 mieszkańców. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 123 osoby. Jak wynika z przytoczonych wyżej danych, sołectwo posiada bardzo korzystny układ struktury demograficznej. Niniejsze dane wskazują na dużą nadwyżkę ludzi młodych – co jest bardzo korzystne w dalszej perspektywie.

2. Środowisko przyrodnicze

2.1. Warunki klimatyczne

Wieś Łażany leży w sprzyjającym dla rolnictwa klimacie przedgórskim. Charakteryzuje się on łagodnością, umiarkowaną wilgotnością powietrza oraz znaczną ciepłotą. Przeważają wiatry zachodnie, zimą północno – zachodnie, latem południowo – zachodnie. Duża ilość zieleni i obniżenia zatrzymują wilgoć, co wpływa tonizująco na warunki bioklimatyczne i powoduje powstanie specyficznego mikroklimatu o dużej wilgotności powietrza. Przy małych wiatrach powoduje to tworzenie się mas inwersyjnych i powstawanie mgieł, a w konsekwencji zjawisko przygruntowych przymrozków (od października do kwietnia).

Średnia temperatura powietrza:

- od marca do maja – ok. 6,6 °C
- od czerwca do sierpnia – ok. 16,4 °C
- od września do listopada – 6,6°C
- od grudnia do lutego – 0,6°C
- średnia temperatura roczna – 8,3 °C

Okres zimowy trwa 10 – 11 tygodni

Okres wegetacyjny trwa ok. 220 dni

Średnia roczna suma opadów waha się w granicach 590 – 630 mm.

W ciągu roku jest ponad 50 dni pogodnych.

2.2. Geotechniczna ocena podłoża gruntowego oraz surowce mineralne

Łażany jest położony na Wzgórzach Strzegomskich. Pod względem geologicznym wzgórze obejmuje fragment bloku przedsudeckiego. Stanowi je płaska granitowa intruzja wieku karbońskiego, w obrębie zmetamorfizowanych, łupków paleozoicznych, przebita żyłami bazaltu, który tworzy kulminacje szczytowe w postaci izolowanych garbów osiągających prawie 360 m wysokości. W obrębie wsi znajdują się następujące surowce mineralne: węgiel brunatny, piaski, żwiry oraz granit oraz kopalnia granodiorytu „Lapis”.

2.3. Charakterystyka środowiska

Zgodnie z podziałem Polski na regiony fizycznogeograficzne, dokonany przez prof. Jerzego Kondrackiego, obszar opracowania należy do:

- prowincji: Masyw Czeski
- podprowincji: Sudety z przedgórzem Sudeckim
- makroregionu: Przedgórze Sudeckie,
- mezoregionu: Wzgórze Strzegomskie

2.4. Struktura tektoniczna obszaru

Obszar opracowania leży na wschodnim obrzeżu środkowoeuropejskich wyniesień krystalicznych, należących do rozległej struktury tektonicznej Waryscydów, w obrębie Bloku Dolnośląskiego. Obszar wsi położony jest w obrębie Wzgórz Strzegomskich.

2.5. Gleby

W obrębie wsi Łażany dominują gleby dobrej i bardzo dobrej jakości kompleksów pszenno – buraczanych. W gleboznawczej klasyfikacji gruntów ornych przeważają gleby klas III a – 55,2% oraz klasy III b – 24%, występują również gleby klasy II – 0,3%, IV a – 13% oraz gleby klasy V – 2,5%. Z kolei w użytkach zielonych zdecydowanie dominują gleby klasy III – 53,1%, gleby klasy

IV i V stanowią odpowiednio 34,6% i 12,1%, oraz gleby klasy VI – 0,2%. Jakość gleb pozwala na uprawę roślin o większych wymaganiach glebowych, w tym pszenicy, jęczmienia, kukurydzy, rzepaku, buraków cukrowych i warzyw.

Z głównych typów gleb występujących w obrębie wsi wymienić można gleby bielcowe i brunatne, występują też mady.

2.6. Świat roślinny i zwierzęcy

Wokół wsi rozciągają się głównie użytki rolne oraz lasy mieszane. Występuje tu najwyższy stopień lesistości aż 28,9%. W składzie gatunkowym lasów należy wyróżnić: dąb, grab, topolę, lipę, modrzew, brzozę, jarzębinę, świerk, jawor, jesion, sosnę, wierzbę, olchę i robinie akacjową. W podszyciu leśnym obserwuje się podrosty tych drzew oraz następujące krzewy: kruszyna pospolita, jeżyna fałdowana, jeżyna pospolita, bez czarny, bez koralowy, czeremcha zwyczajna.

W runie leśnym wyróżnić można następujące gatunki: trzcinik leśny, śmiałek darniowy, bluszcz pospolity, kopytnik pospolity, konwalia majowa, komosa biała, przytulia wonna, starzec wiosenny, turzyca zwisła, nerczyzna krótkoostna, gwiazdnica wielokwiatowa, pokrzywa zwyczajna, jasnota biała, skrzyp leśny, trzęślica modra, niecierpek dwukwiatowy, tojeść gajowa. Dogodnym siedliskiem dla zwierząt są naturalne ekosystemy leśne i łąkowe. Małe ptaki i ssaki występują także w obrębie zabudowanym. Obszary leśne i polne stanowią podstawowe siedlisko dla dużych ssaków - tj. sarna, zając, szarak, lis, dzik, jeź europejski, jeź wschodnioeuropejski, łasica, łaska, kuna domowa, kuna polna, mysz zaroślowa, mysz zielona, mysz domowa, nornica ruda, kret. Występują tutaj zarówno brodzące i blaszkodziobe ptaki wodne a także jastrzębiowe, grzebiące, gołębiowe, kukułkowe, dzięciołowe oraz wróblowe.

Na terenie miejscowości działa koło łowieckie *Nemrod* przy nadleśnictwie Świdnica.

III. ŚRODOWISKO KULTUROWE

1. Dziedzictwo kulturowe (obiekty kulturowe wpisane i niewpisane do rejestru zabytków)

Kościół (pw. Bożego Ciała)

Typowy gotycki kościół wiejski wybudowany na przełomie XIII i XIV wieku. Orientowany, wzniesiony z kamienia i cegły, jednonawowy z prostokątnym prezbiterium. W późniejszym okresie wzniesiono pierwszą wieżę. W 1843 r. powiększono kościół o zakrystię wzniesioną nad kryptą i wtopioną w zarys budowli oraz dobudowano od strony zachodniej wieżę. Świątynia posiada zwartą bryłę pokrytą dwuspadowym dachem, obniżonym nad prezbiterium.

Pałac i park przypałacowy

Pierwsza wzmianka o istnieniu w Łażanach siedziby rycerskiej pochodzi z 1369 roku. W ciągu następnych 200 lat dwór obronny będący siedzibą znanych na Śląsku możnych rodów von Seidlitz i von Mühlheim, został rozbudowany (kolejnymi właścicielami były równie znamienite rody von Zedlitz, von Nostitz, von Pfeil-Burghauss). Trzon zachowanego do dnia dzisiejszego pałacu został wzniesiony na przełomie XVI/XVII w. Zbudowano wówczas otoczony fosą czteroskrzydłowy

obronny dwór na planie prostokąta. Jego budowę zakończono przed 1622 r. Pałac dwukrotnie przebudowywano. Po raz pierwszy na przełomie XVII i XVIII w., po raz drugi w latach 50-tych XVIII w. Elewacjom oraz wnętrzem nadano charakter barokowy. Zachowano jednak niektóre elementy wystroju renesansowego, np. Kamienne portale. Po XVIII-wiecznej przebudowie pałac był budynkiem piętrowym pokrytym dwuspadowym dachem kryjącym trzecią kondygnację. W XIX w. zmieniono wygląd dachu, w początkach XX w. zlikwidowano umieszczoną nad wejściem wieżyczkę. Od 1815 r. znajdował się pośrodku dziedzińca grobowiec Nikolasa Augusta Wilhelma von Burghauss, później zlikwidowany i zastąpiony przez fontannę. W czasie działań wojennych zimą-wiosną 1945 r. uszkodzeniu uległ dach budowli w skutek radzieckiego ostrzału artyleryjskiego prowadzonego z linii Mielęcín-Kruków-Tarnawa. Po zakończeniu wojny do wiosny 1946 r. pałacem i całym majątkiem zarządzała Armia Radziecka, doprowadzając do rozgrabienia wyposażenia i zdewastowania wnętrza. Po przejściu obiektu przez władze polskie nie było już praktycznie czym zarządzać. Opuszczony i nie zabezpieczony pałac uległ szybkiemu zniszczeniu. Do lat 70-tych rozgrabiono wszystkie kamienne detale architektoniczne. Obecnie pozostały jedynie fragmenty murów budowli. Otaczający pałac park krajobrazowy tworzono przez prawie całą 1 poł. XIX w. Powstało wówczas kilka budowli ogrodowych, które miały być elementami wielkiego założenia parkowego utrzymanego w stylu angielskim. Ostatecznie zrezygnowano jednak z tego przedsięwzięcia. Zdążono jednak wybudować zachowaną do dziś monumentalną pergolę o cechach klasycystycznych. Założona na planie prostokąta posiadała dwie ściany dłuższe kolumnowe i dwie krótsze pełne, murowane. Obecna chroniona konserwatorsko powierzchnia parku wraz z terenem przypałacowym wynosi 7,5 ha.

Pomnik poległych w I wojnie światowej mieszkańców Łażan

Granitowy, wzniesiony na planie połowy koła. Składał się z: 4 stopniowego podium, 6 filarów podtrzymujących łuk z napisem (Unseren Gefallenen Helden). Zabudowana pomiędzy filarami przestrzeń (wysokość do połowy filarów), mieściła na podium 3 tablice z nazwiskami 69 żołnierzy – mieszkańców miejscowości poległych na różnych frontach w latach 1914-18. Obecnie pomnik zrujnowany, zachowane jedynie fragmenty filarów i fragment łuku z napisem.

Żelazny most

Na początku lat 90-tych XVIII w. hrabia Nikolas August von Burghauss, właściciel majątności łazańskich sfinansował regulację rzeki Strzegomki w pobliżu miejscowości. Powstało wówczas nowe koryto rzeki o szerokości 9 m. Konieczne stało się więc połączenie rozdzielonych gruntów łazańskich. W 1794 r. Burghauss złożył zamówienie na budowę mostu żelaznego. Rzecz działa się 15 lat po ukończeniu pierwszego na świecie żelaznego mostu na rzece Severn w Coalbrookdale (w Walii). W realizacji ambitnego przedsięwzięcia Burghaussowi pomógł jego bliski przyjaciel hrabia Redan, który z jednej ze swoich podróży przywiózł grupę angielskich techników z Johnem Baidonem na czele. Z uwagi na to, iż Anglicy nie mieli wówczas równych sobie w budowie mostów, opracowanie projektu i technologii odlania mostu łańskiego powierzone zostało właśnie Baidonowi. Konstrukcja mostu była gotowa pod koniec 1795 r. Przetransportowano ją w pierw Odrą do Wrocławia, a następnie wozami do Łażan. Cała konstrukcja została zmontowana przez 60 robotników w ciągu 15 tygodni i 30.07.1796 r. nastąpiło uroczyste otwarcie mostu. Na tą okoliczność hrabia von Burghauss zlecił znanemu wrocławskiemu medalierowi Königowi wybicie

300 srebrnych i miedzianych pamiątkowych medali. Most miał 12,55 m rozpiętości, 2,80 m wysokości, 5,70 m szerokości oraz ok. 6 ton nośności. Koszt jego budowy wyniósł 13 tys. talarów. Z obu stron mostu umieszczone zostały masywne, połączone tablice informujące, że most został zbudowany przez N.A. Von Burghausa. Jego konstrukcja okazała się sprawną, dobrze służącą okolicznej ludności. Walory mostu z pewnością doceniły wojska napoleońskie w czasie kampanii z lat 1806-08. Szlak komunikacyjny i transportu zaopatrzenia pomiędzy oddziałami francusko-wirtembersko-bawarskimi stacjonującymi na północnym brzegu Strzegomki (Mielecin, Zastruże i in. miejscowości oraz Kruków – droga do Łażan), a garnizonem i dowództwem mieszczącym się w twierdzy Świdnica wiódł przez most w Łażanach, dalej Żarów i Wierzbną. Podobną rolę most łażański spełnił w 1813 r., gdy korzystały z niego wojska pruskie i rosyjskie stacjonujące na północnym brzegu Strzegomki (granica rozdzielająca wojska francuskie i prusko-rosyjskie po podpisanym 04.06.1813 r. w Pielaszkowicach tymczasowym zawieszeniu broni na odcinku Strzegom-Kąty Wrocławskie biegła przez teren dzisiejszej gminy Żarów – wzdłuż Strzegomki). W latach 30 i 40-tych XX w. powstała koncepcja Generalnego Konserwatora Zabytków Prowincji Dolnośląskiej, by zabytkowy już most przenieść do Wrocławia i ustawić w pobliżu dzisiejszego parku Szczytnickiego nad rzeczką Czarna Woda. Z kolei burmistrz Strzegomia wysunął propozycję ustawienia mostu pod miastem na drogach do Międzyrzecza lub Czech. Ostatecznie oba plany zostały zaniechane, a most pozostał na swoim miejscu do 1945 r. Kres jego istnienia przyniosły działania militarne II wojny światowej. Wedle najnowszych ustaleń konstrukcja mostu łażańskiego została zniszczona celowo na przełomie lutego i marca 1945 r. przez żołnierzy niemieckich z 88 batalionu ciężkich niszczycieli czołgów (88. Schwere Panzerjäger – Abteilung wchodzący w skład 20 Panzer Division, ta z kolei w składzie XVII Korpusu Armijnego z 17 Armii Polowej), których jednostka stacjonowała w tym okresie pod Łażanami. Wydobyte z koryta rzeki w 2003 r. relikty żelaznego mostu przygotowywane są obecnie do konserwacji.

Kuźnia

Wybudowana ok.1910 roku. Jest jednokondygnacyjną budowlą murowaną z czerwonej cegły. Do elewacji szczytowej przylega ceglany, nie otynkowany komin. Dach kuźni, dwuspadowy kryty ceramiczną dachówką, załamany jest nad drewnianym, wtórnie częściowo zamurowanym podcieniem. Kuźnia znajduje się przy ul. Strzegomskiej 16.

2. Działające organizacje i życie kulturalne wsi

Życie kulturalne we wsi skupia się przede wszystkim wokół świetlicy wiejskiej. W miejscowości aktywnie działa Koło Gospodyń Wiejskich, które co roku reprezentuje wieś podczas uroczystości dożynkowych oraz bierze udział w wielu innych przedsięwzięciach (m.in. wypłata palmę wielkanocną, bierze udział w różnorodnych jarmarkach itp.). Mieszkańcy wsi angażują się w życie swojej miejscowości poprzez aktywne uczestniczenie w uroczystościach kościelnych oraz w okolicznościowych spotkaniach i imprezach.

Świetlica istniała od końca lat 40-tych. W latach 50-tych powstał punkt biblioteczny, który na początku następnego dziesięciolecia dysponował zaledwie 50 książkami. W połowie lat 60-tych powstała klubo-kawiarnia GS „Sch”. Wszystkie placówki działały pod koniec lat 80-tych, ale budynek świetlicy znajdował się w opłakanym stanie. W latach 1992-1993 ze środków gminnych wybudowano w Łażanach nowy obiekt świetlicowy. W 1999 r. powiększono świetlicę o pomieszczenie po zlikwidowanej placówce handlowej. W latach 90-tych XX w. zlikwidowano

natomiast klubo-kawiarnie i punkt biblioteczny. 1 X 2004 r. otwarto świetlice środowiskową. Klub sportowy w Łażanach powstał w 1949 r. - uroczyście zainaugurowano jego działalność 22 VII. Wkrótce stał się ogniwem LZS. Od lat 80-tych XX w. drużyna piłkarska uczestniczy w rozgrywkach klasy „B” OZPN, obecnie pod nazwą „Zryw Łażany”. W latach 1997-1999 zmodernizowano boisko sportowe.

IV. GOSPODARKA PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Układ przestrzenny miejscowości

Wieś posiada układ wywodzący się z łańcuchówki. Przeważa zabudowa z XIX i XX wieku o typowej dla Przedgórze Sudeckiego architekturze tj. murowany, piętrowy budynek mieszkalny, kryty dachem dwuspadowym, któremu towarzyszy zabudowa zagrodowa.

We wsi przeważają budynki wybudowane przed rokiem 1945 – stanowią 56% zabudowań. Budynki z lat 1945 – 1980 stanowią 25%, natomiast wybudowane po 1980 tylko 8% wszystkich zabudowań. 11% stanowią ruiny.

51% wszystkich zabudowań charakteryzuje się kalenicowym ustawieniem względem drogi, 31% stanowią budynki szczytowo ustawiono względem drogi, 18% zabudowań posiada dachy płaskie – przeważnie jest to zabudowa z lat 1945 – 1980, która znajduje się w północnej części wsi.

We wsi znajduje się dużo cennych ruin, które ze względu na swoją wartość historyczną, powinny być zabezpieczone przed dalszą dewastacją oraz czasem.

2. Sieć drogowa i dostępność komunikacyjna

Przez Łażany przechodzą dwie drogi powiatowe o numerach 2881 D i 3396 D (stary przebieg). Istniejący układ uzupełniają drogi gminne. Odległość od autostrady A4 wynosi 21km.

3. Gospodarka wodno – ściekowa

Ponieważ w gminie nie ma kanalizacji sanitarnej (sieć kanalizacyjna funkcjonuje jedynie na terenie miasta Żarów) ścieki w gospodarstwach indywidualnych odprowadzane są do osadników bezodpływowych, osadników przepływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz bezpośrednio do wód gruntowych. Wywozem nieczystości zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Żarowie.

Konieczna jest budowa kanalizacji zbiorowej i grawitacyjne odprowadzanie ścieków do grupowej oczyszczalni ścieków.

4. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych. Usuwaniem odpadów z gospodarstw rolnych i selektywnych usuwaniem dotychczas zajmował się Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. Odpady pochodzące z pojemników przeznaczone do ich segregacji zwożone były do Żarowa gdzie ZUK zajmował się ich zagospodarowaniem. Od lipca 2013 roku wywozem odpadów zajmować się będzie Gmina Żarów, ruszyły już prace w celu wprowadzenia zmian dotyczących wywozu nieczystości.

5. Komunikacja zbiorowa

Komunikację zbiorową zapewnia przedsiębiorstwo Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Świdnicy. Istniejące połączenia nie zaspokajają w pełni potrzeb mieszkańców, zwłaszcza w okresie wakacyjnym, kiedy część autobusów nie kursuje.

6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Cała miejscowość jest zaopatrzona w energię elektryczną, którą zapewnia stacja Żarów. Zaopatrzenie odbywa się poprzez sieć napowietrzną średniego napięcia 20 kV, sieci niskiego napięcia oraz stacji transformatorowej.

7. Pozostała infrastruktura

Na terenie miejscowości najpowszechniejszym sposobem zaopatrywania się w energię ciepłą są indywidualne kotłownie opalane drewnem, węglem lub trocinami. Forma ta wiąże się jednak ze zjawiskiem dokuczliwej, niskiej emisji zanieczyszczeń pyłowych, odczuwalnych przy bezwietrznej pogodzie. Sieć telefoniczna w miejscowości funkcjonuje w oparciu o sieć światłowodową podłączoną do centrali cyfrowej. Na terenie miejscowości świadczenia telekomunikacyjne świadczy kilku operatorów (m. in. *Telekomunikacja Polska S.A.*, *Netia S.A.*, *Dialog S.A.*,), którzy zapewniają także dostęp do szerokopasmowego Internetu. Ponadto można także uzyskać połączenia telefoniczne oraz dostęp do Internetu za pomocą bezprzewodowej telefonii komórkowej sieci *Plus GSM*, *T–mobile*, *Orange*, *Play*.

8. Oświata

W pierwszych latach powojennych władze gminy Żarów zrezygnowały z otwarcia szkoły w Łazanach tłumacząc to względami oszczędnościowymi, małą liczbą dzieci we wsi i bliskością Żarowa. Budynek szkolny przekazano żarowskiej szkole średniej, która utworzyła w nim internat. Panujące w nim warunki bytowe były złe i ok. 1954 r. ZSChem zrezygnowała z obiektu. W 1955 r.

gruntownie wyremontowano budynek i otwarto szkołę podstawową. Dysponowała 6 dobrze wyposażonymi izbami lekcyjnymi, pod koniec lat 50-tych miała telewizor i radio. Do połowy lat 70-tych placówka łażańska realizowała pełen program nauczania: siedmio, a później ośmioletni. Uczęszczali do niej dzieci z Łażan i starsze z Mikoszowej, gdzie działała szkoła czteroletnia. Liczba uczniów szybko przekroczyła 200. W 1960 r. działało 7, a w 1967 r. 10 oddziałów klasowych. Zatrudnionych było 5, a od końca lat 50-tych 6 nauczycieli. Długoletnim kierownikiem szkoły od chwili jej powołania był Piotr Barabasz. Na przełomie lat 50- i 60-tych prowadzono zajęcia dla dorosłych - w ramach Uniwersytetu Powszechnego. W 1973 r. zreorganizowano szkolnictwo gminne - placówka łażańska została sprowadzona do rangi filii ZSG realizującej trzyletni program nauczania początkowego. Liczba uczniów spadła do 36 w roku szkolnym 1975/76. Część dawnych pomieszczeń lekcyjnych zaadoptowano na mieszkania dla nauczycieli. Na początku lat 80-tych przywrócono szkole samodzielność, by po kilku latach podporządkować ją żarowskiej Szkole Podstawowej nr 1. Związane to było z remontem budynku przy ul. Armii Krajowej 58 w Żarowie - szkoła łażańska przejęła część uczniów. W latach 90-tych XX w. szkoła została zlikwidowana.

V. STREFA GOSPODARCZA

1. Miejsca pracy, zakłady produkcyjne i usługowe

Łażany są miejscowością, w której mieszkańcy odznaczają się wysoką aktywnością gospodarczą. Na terenie miejscowości znajduje się 17 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (kamieniołom, usługi ślusarskie, skład opału). Należałoby się zastanowić nad dalszymi formami aktywizacji mieszkańców, np. w kierunku agroturystyki, ponieważ najliczniejszą grupę demograficzną stanowią osoby w wieku produkcyjnym i dla nich należałoby stworzyć jak najwięcej szans do pozyskiwania pozarolniczych źródeł utrzymania.

Większość zatrudnionych pracuje w ośrodkach miejskich – Żarowie, Świdnicy, Wrocławiu. Spora grupa mieszkańców zatrudniona jest w pobliskiej Strefie Ekonomicznej w Żarowie, istnieje grono osób wyjeżdżających do prac sezonowych za granicę.

Mieszkańcy Łażan mają możliwość zaopatrywania się w towary spożywcze i przemysłowe w funkcjonującym na terenie wsi sklepie.

2. Rolnictwo

Wieś Łazany posiada dobre warunki naturalne do produkcji rolnej. W sektorze prywatnym znajduje się 69,1% użytków rolnych, a w publicznym 30,9 %. Powierzchnia w granicach administracyjnych miejscowości wynosi 581,10 ha, w tym 348,81 ha użytków rolnych i 167,99 ha lasów. Dominują gleby kompleksu pszennego dobrego, oraz użytków zielonych średnich. Typ użytkowania ziemi można określić jako wybitnie rolny. Wskaźnik bonitacji wynosi 71,3.

W miejscowości funkcjonuje 39 gospodarstw rolnych, w tym:

- 26 o powierzchni 1,00 – 4,99 ha
- 4 o powierzchni 5,00 – 9,99 ha
- 3 o powierzchni 10,00 – 14,99 ha
- 4 o powierzchni 15,00 – 49,99 ha
- 1 o powierzchni 50,00 – 99,99 ha
- 1 o powierzchni powyżej 100,00 ha

Mieszkańcy posiadający małe gospodarstwa ogrodnicze bardzo często posiadają także inną pracę zarobkową i zawód pozarolniczy – jak wskazuje powyższe zestawienie dotyczy to znacznej ilości osób. W produkcji roślinnej 90% zajmują siewy zbóż, 10% uprawa roślin okopowych. W produkcji zwierzęcej 95,2% zajmuje trzoda chlewna, natomiast tylko 4,8% hodowla bydła. Głównym ośrodkiem obsługi rolnictwa oraz zaopatrzenia w środki produkcji rolniczej są Świdnica i Żarów. Pozostałe punkty znajdują się w Mietkowie, Kostomłotach, Strzegomiu, Pszennie, Jaworzynie Śląskiej.

Na terenie miejscowości znajduje się 11 ciągników oraz 3 kombajny. Naprawy sprzętu rolniczego są wykonywane we własnym zakresie oraz lub na zasadzie wzajemnej sąsiedzkiej pomocy. Na terenie gminy nie występuje żaden punkt napraw sprzętu rolniczego.

ZBIORCZE ZESTAWIENIE ANALIZY ZASOBÓW

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o małym znaczeniu	Jest o średnim znaczeniu	Jest o dużym znaczeniu
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE				
Walory krajobrazu				X
Walory klimatu			X	
Walory szaty roślinnej			X	
Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	X			
Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	X			
Osobliwości przyrodnicze	X			
Wody powierzchniowe (cieki, stawy, rzeki)			X	
Podłoże, warunki hydrogeologiczne			X	
Gleby, kopaliny				X
ŚRODOWISKO KULTUROWE				
Walory architektury wiejskiej			X	
Zabytki		X		
Zespoły artystyczne	X			
DZIEDZICTWO RELIGIJNE I HISTORYCZNE				
Miejsca, osoby i przedmioty kultu	X			
Święta, odpusty, pielgrzymki	X			
Tradycje, obrzędy	X			
Legendy, podania i fakty historyczne		X		
Ważne postacie historyczne	X			
Specyficzne nazwy, gwara	X			
OBIEKTY I TERENY				
Działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
Działki pod zakłady usługowe i przemysł	X			
Miejsca spotkań i rekreacji				X
Place i miejsca publicznych spotkań				X
Tradycyjne obiekty gospodarskie			X	
GOSPODARKA I ROLNICTWO				
Specyficzne produkty	X			

Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe		X		
Możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne		X		
Gospodarstwa rolne			X	
Uprawy, hodowle			X	
Miejsca noclegowe, gastronomia	X			
SĄSIEDZI I PRZYJEZDNI				
Korzystne sąsiedztwo (atrakcje turystyczne, odległość od miast)				X
Ruch tranzytowy	X			
Przyjezdni stali i sezonowi	X			
INSTYTUCJE				
Szkoła	X			
Dom kultury	X			
Placówki opieki społecznej	X			
LUDZIE, ORGANIZACJE SPOŁECZNE				
OSP	X			
Koło Gospodyń Wiejskich				X
Stowarzyszenia				X
Przedsiębiorcy, sponsorzy		X		
Osoby o specyficznych umiejętnościach; studenci; ludzie nauki			X	
Krajanie znani w regionie lub zagranicą	X			
INFORMACJE DOSTĘPNE O WSI				
Publikatory, prasa lokalna				X
Książki, przewodniki				X
Strona www			X	
ŚRODKI FINANSOWE I POZYSKIWANIE FUNDUSZY				
Środki udostępnianie				X
Środki wypracowane			X	

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed sołectwem Łażany. Jest ona oparta na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływać na bieżącą i przyszłą wizję miejscowości.

Mocne strony:

- zabytki – park, pergola, ruiny pałacu
- prężnie działające Koło Gospodyń Wiejskich oraz Stowarzyszenie
- dobra współpraca z Gminą
- organizacja imprez (dożynki, festyny)
- dobre połączenia komunikacyjne, bliskość miasta
- boisko sportowe – klub sportowy „ZRYW” Łażany
- świetlica wiejska
- w parku – plac zabaw dla dzieci, scena, stół granitowy do ping-ponga i do szachów
- duża integracja mieszkańców

Słabe strony:

- brak kanalizacji
- nieczyszczone rowy melioracyjne
- zły stan zabytków – (pałac grozi zawaleniem)
- słaba infrastruktura drogowa
- niska estetyka miejscowości

Szanse:

- bliskość WSSE – miejsca pracy
- napływa nowych mieszkańców
- możliwość pozyskania środków unijnych
- fundusz sołecki
- współpraca z sąsiednimi sołectwami oraz Urzędem Gminy
- promocja wsi – widokówki, tablice informacyjne, witacze
- stosunkowo duża ilość ludzi w wieku produkcyjnym

Zagrożenia:

- bliskość rzeki Strzegomki (część wsi i upraw zagrożone powodzią)
- ciężki transport kołowy – zagraża bezpieczeństwu mieszkańców
- coraz mniejsza liczba mieszkańców angażująca się w życie wsi
- emigracja młodego pokolenia
- trudności w rozwiązywaniu konfliktów społecznych
- brak wystarczających środków finansowych w budżecie gminy na rozwój miejscowości

VII. OPIS I CHARAKTERYSTKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW, ZE WZGLĘDU NA ICH POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE, W SZCZEGÓLNOŚCI POPRZEZ ODNAWIANIE LUB BUDOWĘ PLACÓW PARKINGOWYCHM CHODNIKÓW LUB OŚWIETLENIA ULICZNEGO.

Operacje realizowane w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” mogą dotyczyć kształtowania obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego.

Definicja obszaru realizacji operacji z zakresu kształtowania przestrzeni została ustalona dla działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW 2007-2013. Ze względu na położenie i cechy funkcjonalno-przestrzenne należy go identyfikować z centrum miejscowości, jednak ze względu na różnorodność typów układów urbanistycznych zwłaszcza w miejscowościach wiejskich, centrum miejscowości w rozumieniu właściwych przepisów nie musi znajdować się w faktycznym centrum miejscowości identyfikowanym na podstawie mapy. Dlatego też operacje związane z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne weryfikuje się na podstawie Planu Odnowy Miejscowości zawierającego opis planowanych zadań inwestycyjnych.

Najważniejsza część projektów zaplanowanych do realizacji w powyższym Planie Odnowy Miejscowości dotyczy rozbudowy istniejącej już świetlicy wiejskiej. Działalność świetlicy będzie miała na celu upowszechnienie kultury, zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży i dorosłych mieszkańców, jak również da możliwość realizacji wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Nieodłącznym elementem poprawy wizerunku miejscowości jest także zagospodarowanie placu wokół świetlicy poprzez, wykonania miejsc parkingowych,

zasadzenie kwiatów, drzewek i krzewów ozdobnych oraz montaż ławek. Wykonanie tych prac niewątpliwie podniesie standard i estetykę centrum miejscowości.

VIII. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU

1. Opis planowych przedsięwzięć

1.1. Rozbudowa świetlic wiejskiej

Świetlica wiejska stanowi najważniejszy punkt życia społecznego miejscowości. Tutaj organizowane są np. imprezy okolicznościowe. Rozbudowa świetlicy wpłynie przede wszystkim na poprawę wizerunku pomieszczeń oraz poprawę życia mieszkańców wsi. Realizacja inwestycji ma na celu wykreowanie i zagospodarowanie swoistego centrum miejscowości, które będzie miało znaczący wpływ na zaspokojenie potrzeb mieszkańców oraz polepszy kwestie nawiązywania i zacieśniania kontaktów w ramach społeczności wiejskiej zapewniając warunki dla realizacji przedsięwzięć edukacyjnych i kulturalnych. Rozbudowana, wyremontowana i zmodernizowana świetlica będzie wizytówką wsi.

1.2. Budowa boiska wielofunkcyjnego

W ramach zadania będą podejmowane działania w kierunku zapewnienia członkom lokalnej społeczności najbardziej sprzyjających warunków do uprawiania różnorodnych form aktywności sportowej i rekreacyjnej. Nowoczesne boisko sportowe stanie się obiektem, na którym dzieci i młodzież będzie mogła spożytkować swoją energię oraz łatwiejsza będzie reaktywacja drużyny sportowej, jednocześnie na boisku będzie można przeprowadzać rozgrywki sportowe.

1.3. Budowa przejścia dla pieszych

Budowa przejścia dla pieszych znaczenie poprawi bezpieczeństwo ruchu pieszych poruszających się poboczem drogi. Realizacja budowy chodnika umożliwi bezpieczne przejście przez ruchliwą ulicę. Powstanie przejścia dla pieszych w Łażanach, wpłynie korzystnie na jakość infrastruktury społecznej, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu oraz estetyki sołectwa.

1.4. Wykonanie sieci kanalizacyjnej wraz z modernizacją sieci wodociągowej

Brak kanalizacji stanowi duży problem sołectwa. Skanalizowanie wsi Łażany przyczyni się do poprawy życia i pracy, a także zmniejszy zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych w bezpośrednim sąsiedztwie zamieszkania.

Przewidywana inwestycja będzie miała za zadanie rozwiązanie problemu gospodarki wodno-ściekowej w sposób ograniczający do minimum jej uciążliwość dla wód powierzchniowych i podziemnych znajdujących się w obrębie oddziaływania zanieczyszczeń odprowadzanych z terenu gminy.

Wraz z budową kanalizacji zmodernizowana zostałaby również sieć wodociągowa. Modernizacja polegałaby na wymianie starych, awaryjnych rur na nowe wykonane z tworzyw sztucznych. Projekt przyczyni się do podniesienia poziomu życia mieszkańców.

1.5. Modernizacja dróg dojazdowych do posesji - Zadanie inwestycyjne będzie miało na celu poprawę stanu technicznego dróg dojazdowych. Poprawa stanu technicznego polegać ma na wykonaniu nawierzchni asfaltowej, ponieważ obecna gruntowa wymaga ciągłych napraw z powodu licznych wybojów i dziur, w których gromadzi się woda. Dla mieszkańców stanowi to ciągłe utrudnienie i utrapienie.

Nowa infrastruktura drogowa wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców oraz estetykę miejscowości. Działanie to także znacznie podniesie komfort życia mieszkańców.

1.6. Konserwacja rowów melioracyjnych oraz umocnienie obwałowań rzeki Strzegomki

Prace polegać będą na wycinie drzew i krzewów i wykoszeniu porostów rosnących w rowach melioracyjnych i w korycie rzeki Strzegomka. Rzeka zostanie również odmulona w najbardziej newralgicznych miejscach oraz zabezpieczone zostaną jej brzegi oraz obwałowania. Usunięte zostaną powstałe lokalnie namuliska i zatory. Dla zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w obrębie wsi wyczyszczone oraz pogłębione zostaną rowy melioracyjne. Dodatkowo dla poprawy funkcjonalności miejscowości należy wykonać przykrycie rowu odwodnienia drogi od końca wioski w kierunku boiska sportowego.

Wszystkie te zabiegi mają na celu po pierwsze zabezpieczenie miejscowości przed podtopieniami i powodzią, a po drugie poprawienie wizerunku i estetyki sołectwa.

1.7. Rozbudowa i odbudowa chodników

Budowa chodników znacznie poprawi bezpieczeństwo pieszych użytkowników drogi. Chodniki w miejscowości są potrzebne z uwagi na duży ruch pieszych, który poprzez budowę nowego ciągu komunikacyjnego zostanie uregulowany. Powstanie ciągu pieszego w Łażanach wpłynie korzystnie na jakość infrastruktury społecznej.

2. Szacunkowy koszt realizacji zadań oraz źródła pozyskania funduszy

L.p.	Zadania	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
I.	Rozbudowa świetlicy wiejskiej	700.000 zł	- PROW - budżet gminy - dotacja w ramach RPO dla woj. Dolnośląskiego
II.	Budowa boiska wielofunkcyjnego	200.000 zł	jw.
III.	Budowa przejścia dla pieszych	100.000 zł	-PROW -budżet gminy - dotacja w ramach RPO dla woj. Dolnośląskiego
IV.	Wykonanie sieci kanalizacyjnej wraz z modernizacją sieci wodociągowej	3.000.000 zł	-PROW - budżet gminy - LEADER
V.	Modernizacja dróg dojazdowych do posesji	75.000 zł	-PROW - budżet gminy - fundusz sołecki
VI.	Konserwacja rowów melioracyjnych oraz umocnienie obwałowań rzeki Strzegomki	50.000 zł	-PROW - budżet gminy - fundusz sołecki
VII.	Odbudowa i rozbudowa chodników	100.000 zł	-PROW -dotacja w ramach RPO dla woj. Dolnośląskiego - budżet gminy

3. Harmonogram realizacji inwestycji.

L.p.	Zadania	Termin realizacji						
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I.	Rozbudowa świetlicy wiejskiej							
II.	Budowa boiska wielofunkcyjnego							
III.	Budowa przejścia dla pieszych							
IV.	Wykonanie sieci kanalizacyjnej wraz z							

	modernizacja sieci wodociągowej							
V.	Modernizacja dróg dojazdowych do posesji							
VI.	Konserwacja rowów melioracyjnych oraz umocnienie obwałowań rzeki Strzegomki							
VII.	Odbudowa i rozbudowa chodników							

IX. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości rozpocznie się z chwilą uchwalenia go przez zebranie wiejskie oraz w prowadzenie w życie uchwałą Rady Gminy Żarów. Odpowiedzialnym za jego realizację będzie Burmistrz Gminy Żarów, a także Rada Sołecka oraz Sołtys wsi Łażany.

System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości realizowany będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej.

Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania Planu Odnowy Miejscowości. Monitorowanie polega na systematycznym zbieraniu i interpretowaniu danych opisujących postęp i efekty realizacji Planu. Monitoring obejmuje wydatkowanie (monitoring finansowy) oraz efekty rzeczowe (monitoring rzeczowy) wdrażania Planu.

Monitoring rzeczowy – dostarczanie danych, obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów. Monitoring rzeczowy odbywa się w oparciu o kwantyfikowane dane, obrazujące postęp we wdrażaniu Planu, podzielone na trzy kategorie:

- 1) Wskaźniki produktu – odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności. Są to efekty, które osiągamy bezpośrednio na skutek wydatkowania środków.
- 2) Wskaźnik rezultatu – odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z realizacji Planu. Są logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu.
- 3) Wskaźniki oddziaływania – obrazują one konsekwencje Planu Odnowy Miejscowości wykraczające poza natychmiastowe efektywności.

Monitoring finansowy – dostarczanie danych dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu Odnowy Miejscowości, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Monitoring polegać będzie na porównaniu faktycznego wydatkowania środków, z zaplanowanym. W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy Żarów zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Łażany. Oceną wdrażania Planu zajmie się Rada Sołecka.

X. ZAKOŃCZENIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu siedmiu lat realizację kilkunastu zadań. Realizacja powyższych zadań spowoduje, że Łażany staną się atrakcyjnym miejscem zamieszkania i wypoczynku. Działania te przyczynią się do promocji miejscowości – ożywią ruch turystyczny co w konsekwencji może pobudzić aktywność gospodarczą mieszkańców. Osiągnięcie wytyczonych w Planie celów wymaga jednak pełnej mobilizacji i zaangażowania mieszkańców do podejmowania działań na rzecz poprawy warunków i jakości życia.

Opracowała:

Adriana Kowalczyk

Opracowana na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Żarowie, „Monografii Gminy Żarów” autorstwa Tomasza Ciesielskiego oraz Planu Urzędzeniowo – Rolnego Gminy Żarów.

Uzasadnienie

Jednym z wymogów wniosku o przyznanie dofinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich - działanie "Odnowa i rozwoju wsi", konieczne jest zatwierdzenie przez Radę Miejską Planu Odnowy Miejscowości Łażany. Zgodnie z § 10 ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U. Nr 38, poz. 220), uchwała Rady Miejskiej w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Łażany stanowi obowiązkowy załącznik do wniosku o przyznanie pomocy finansowej. Brak uchwały zgodnej w wytycznymi Ministerstwa spowoduje odrzucenie wniosku z przyczyn formalnych.

Z uwagi na powyższe przesłanki uznaje się uzasadnione podjęcie niniejszej uchwały.

Sporządziła:

Adriana Kowalczyk

referent ds. wsi i rolnictwa